

Rapport

Rapport over een klacht over de Dienst Terugkeer en Vertrek te Den Haag.

Datum: 14 mei 2012

Rapportnummer: 2012/081

Klacht

Verzoekster, een advocaat, klaagt erover dat de Dienst Terugkeer en Vertrek een vreemdeling die wacht op uitzetting in een Uitzetcentrum niet eerder dan 24 uur voor zijn of haar vertrek informeert over de vluchtdatum en vluchttijd naar het land van herkomst, terwijl deze informatie al langer van te voren bekend is.

Bevindingen en beoordeling

Algemeen

I Bevindingen

1. Een vreemdeling die na afwijzing van zijn verblijfsaanvraag niet langer in Nederland mag blijven kan in vreemdelingenbewaring worden gezet ter voorbereiding van gedwongen uitzetting. Indien de vreemdeling niet beschikt over een geldig reisdocument moet hij bij de diplomatieke vertegenwoordiging van zijn land van herkomst een Laissez Passer (LP) aanvragen. Nadat het LP is verstrekt, of de betreffende diplomatieke vertegenwoordiging een LP heeft toegezegd, bereidt de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) de uitzetting uit Nederland verder voor. De vreemdeling kan dan worden geplaatst in een zogenaamd Uitzetcentrum (UC). Plaatsing in een UC kan alleen wanneer de uitzetting op korte termijn kan worden uitgevoerd. Vreemdelingen verblijven in principe niet langer dan maximaal vier weken in een UC. DT&V heeft als richtlijn om de vreemdeling uiterlijk 24 uur voor vertrek te informeren over de vluchtgegevens.

2. Verzoekster, een advocaat, heeft er aanvankelijk bij de Nationale ombudsman over geklaagd dat, in het geval van één van haar cliënten uit Irak, DT&V haar te onduidelijk had geïnformeerd over de datum en het tijdstip van de uitzetting. Verzoekster had DT&V laten weten dat zij in ieder geval vijf werkdagen tevoren geïnformeerd wilde worden over de geplande vluchtdatum zodat er voldoende tijd zou zijn voor het aanspannen van rechtsmiddelen tegen de voorgenomen uitzetting. Na enig aandringen van haar kant vernam de advocaat half februari 2011 van DT&V dat haar cliënt vermoedelijk begin april 2011 zou worden uitgezet. Bij gebrek aan nadere gegevens over de exacte datum en tijdstip van de uitzetting voorzag de advocaat problemen bij het instellen van rechtsmiddelen tegen de voorgenomen uitzetting, waaronder het vragen van een "interim measure" bij het Europese Hof voor de Rechten van de Mens (EHRM). In de "Practice Direction Requests for Interim Measures" van het EHRM staat onder meer dat in de aanvraag van een "interim measure" datum en tijdstip van de uitzetting moeten worden vermeld. Uiteindelijk is verzoekster per mail van 31 maart 2011 door DT&V meegedeeld dat de datum van de uitzetting definitief was vastgesteld op 7 april 2011. In diezelfde mail vermeldde DT&V dat vreemdelingen in het UC in beginsel minimaal 24 uur voor vertrek worden geïnformeerd over de exacte vluchtgegevens. Tenslotte deelde DT&V in de mail

van 31 maart 2011 nog mee dat uit recente jurisprudentie was gebleken dat het enkele feit dat een vreemdeling in een UC is geplaatst voldoende spoedeisend is voor het starten van procedures tegen de voorgenomen uitzetting.

3. Verzoekster was van mening dat de nieuwe richtlijn om vreemdelingen 24 uur voor het geplande vertrek te informeren strijdig was met toezeggingen die DT&V eerder had gedaan in andere vergelijkbare zaken. Zo had DT&V in 2007 een klacht afkomstig van een collega van verzoekster gegrond verklaard omdat DT&V niet was in gegaan op het uitdrukkelijke verzoek om hem tijdig en adequaat te informeren over de datum en het tijdstip van de geplande uitzetting van een van zijn cliënten. DT&V liet toen bij brief van 12 november 2007 weten dat bij de behandeling van de klacht was gebleken dat het uitdrukkelijke verzoek om tijdige en adequate gegevens niet onredelijk was, zeker als dit nodig was voor een spoedprocedure en in het belang van de vreemdeling.

4. Volgens verzoekster is de informatie over de voorgenomen uitzetting vaak al langer dan 24 uur tevoren bekend bij DT&V. Verzoekster is van mening dat eerdere bekendmaking van de datum en het tijdstip van uitzetting, de advocatuur in staat zou stellen om op een adequate manier rechtsmiddelen in te stellen tegen de voorgenomen uitzetting en eventueel een "interim measure" aan te vragen bij het EHRM. Daarnaast zou eerdere bekendmaking de betreffende vreemdeling in staat stellen om familie en anderen in het land van herkomst tijdig te informeren over de aankomst.

II. Reactie DT&V

5. In zijn reactie van 14 november 2011 verklaart de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel de klacht ongegrond. De minister deelde in zijn reactie mee dat hij in een schrijven van 1 april 2011 aan de Tweede Kamer de richtlijn had geformuleerd dat vreemdelingen in beginsel 24 uur voor de geplande vlucht worden geïnformeerd. Van deze hoofdregel zou volgens de minister in voorkomende gevallen afgeweken kunnen worden wanneer dat nodig is om redenen van beheersbaarheid en veiligheid op het UC. In die gevallen wordt de vreemdeling op een later tijdstip in kennis gesteld. In sommige gevallen kan, volgens de minister, de vreemdeling ook eerder worden geïnformeerd.

6. De minister deelde in zijn reactie daarnaast mee dat het enkele feit dat iemand is geplaatst in een UC voldoende spoedeisend belang aangeeft voor een voorlopige voorziening. Concrete gegevens over de datum en het tijdstip van de vlucht zijn daar volgens de minister niet voor nodig. Dit geldt volgens de minister ook voor het indienen van een klacht bij het Europese Hof. Vervolgens kan volgens de minister de vreemdeling zelf al vanaf het moment dat hij in het UC is geplaatst, de nodige voorbereidingen treffen voor zijn terugkeer. Ook zonder kennis van het exacte tijdstip van aankomst zou hij zijn familie en anderen al kunnen informeren over zijn terugkeer op korte termijn naar het land van herkomst.

7. De veronderstelling dat de vreemdeling altijd pas 24 uur voor vertrek wordt geïnformeerd over de vluchtgegevens klopt niet volgens de minister. Soms is DT&V genoodzaakt om de vreemdeling pas op een later tijdstip te informeren. Anderzijds is het volgens de minister niet zo dat vreemdelingen nooit eerder dan 24 uur van te voren op de hoogte worden gesteld van de vluchtdatum. De minister ziet daarom in de klacht van verzoekster geen aanleiding om de werkwijze van DT&V aan te passen.

III. Nadere reactie verzoekster

8. Naar aanleiding van de reactie van de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel liet verzoekster bij brief van 16 december 2011 weten dat het beleid dat DT&V de vreemdeling pas 24 uur tevoren informeert over de geplande vlucht in alle opzichten te laat is. Gezien de hiermee gemoeide belangen voor de vreemdeling, is dit beleid volgens verzoekster te vrijblijvend geformuleerd en biedt het onvoldoende waarborgen voor een effectieve rechtsgang en informatieverstrekking aan mensen in het land van herkomst. De informatie over het tijdstip van vertrek wordt bovendien gedaan aan de vreemdeling zelf. Omdat deze is gedetineerd kan hij niet onbeperkt bellen, al helemaal niet naar het buitenland, en beschikt hij daarnaast niet over internetfaciliteiten.

9. Verzoekster wijst er in haar reactie ook op dat in een recent nieuw uitgebrachte procesregeling van het EHRM is voorgeschreven dat verzoeken om een “interim measures” tenminste één werkdag voor de geplande uitzetting dienen te worden ingediend. Wanneer het later wordt ingediend is het EHRM veelal niet meer in staat dit verzoek te behandelen.

IV. Nadere reactie DT&V

10. De Nationale ombudsman heeft de gemachtigde en de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel op 13 april 2012 het verslag van bevindingen toegezonden. In reactie hierop liet DT&V bij brief van 23 april 2012 weten dat de Afdeling Bestuursrechtspraak van de Raad van State op 27 maart 2012 in een andere zaak had geoordeeld dat op de minister de verplichting rust om een vreemdeling in vreemdelingenbewaring tijdig en adequaat te informeren over het voornemen om de uitzetting te effectueren (zie Achtergrond, onder 1.). Naar aanleiding hiervan heeft DT&V de werkwijze aangepast. Zodra de vluchtgegevens bekend zijn bij DT&V worden deze gefaxt naar de gemachtigde van de betreffende vreemdeling.

V. Beoordeling

11. Het beginsel van Fair Play houdt in dat de overheid de burger de mogelijkheid geeft om zijn procedurele kansen te benutten en daarbij zorgt voor een eerlijke gang van zaken. In een situatie waarin burgers afhankelijk zijn van de beperkte communicatiemiddelen, zoals bijvoorbeeld vreemdelingen in een UC, rust er op de overheid de verplichting om ervoor te

zorgen dat zij desondanks voldoende toegang hebben tot de voor hen openstaande rechtsmiddelen en mogelijkheid hebben om op een adequate manier de reis terug naar het land van herkomst voor te bereiden.

12. Verzoekster is een advocaat die onder meer vreemdelingen bijstaat die verblijven in een UC. Verzoekster ondervindt, evenals een aantal van haar collega's, problemen met het beleid dat vreemdelingen in een UC in beginsel pas 24 uur tevoren het tijdstip van vertrek naar het land van herkomst vernemen. De minister voor Immigratie, Integratie en Asiel had dit beleid geformuleerd in een brief van 1 april 2011 aan de Tweede Kamer. Naar aanleiding van een uitspraak van 27 maart 2012 van de Raad van State heeft de minister dit beleid moeten herzien (zie Achtergrond, onder 1.).

13. De Nationale ombudsman is van oordeel dat de aanvankelijk door de minister geformuleerde richtlijn te weinig waarborgen bood voor tijdige berichtgeving van de vreemdeling aan zijn rechtshulpverlener. Daarmee bood de richtlijn ook te weinig waarborgen voor het effectief instellen van rechtsmiddelen tegen de voorgenomen uitzetting.

De onderzochte gedraging is niet behoorlijk

Conclusie

De klacht over de onderzochte gedraging van de Dienst Terugkeer en Vertrek te Den Haag is gegrond wegens schending van het beginsel van Fair Play.

Instemming

De Nationale ombudsman heeft er met instemming kennis van genomen dat de ministervoor Immigratie, Integratie en Asiel aan DT&V de opdracht heeft gegeven om, naar aanleiding van de uitspraak van 27 maart 2012 van de Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van de State, de werkwijze in zoverre te herzien dat zodra de vluchtgegevens bekend zijn bij DT&V deze worden gefaxt naar de gemachtigde van de betreffende vreemdeling.

De Nationale ombudsman,

dr. A.F.M. Brenninkmeijer

Onderzoek

Op 14 juni 2011 ontving de Nationale ombudsman een verzoekschrift van een advocaat, met een klacht over een gedraging van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) te Den Haag.

Naar deze gedraging, die wordt aangemerkt als een gedraging van de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel, werd een onderzoek ingesteld.

In het kader van het onderzoek werd de minister voor Immigratie, Integratie en Asiel verzocht op de klacht te reageren en een afschrift toe te sturen van de stukken die op de klacht betrekking hebben.

Tijdens het onderzoek kregen DT&V en verzoekster de gelegenheid op de door ieder van hen verstrekte inlichtingen te reageren.

In het kader van het onderzoek werd betrokkenen verzocht op de bevindingen te reageren.

Het resultaat van het onderzoek werd als verslag van bevindingen gestuurd aan betrokkenen.

De reactie van de Dienst Terugkeer en Vertrek (DT&V) gaf aanleiding het verslag aan te vullen.

Verzoekster gaf binnen de gestelde termijn geen reactie.

Achtergrond

1.

Uitspraak Afdeling bestuursrechtspraak Raad van State, 2012202050/4/V4, 27 maart 2012.

"(....) Dat het systeem van de Vreemdelingenwet 2000 (hierna: de Vw 2000) niet vereist dat de minister ten aanzien van een vreemdeling die geen rechtmatig verblijf heeft en niet aan zijn vertrekplicht heeft voldaan, enige beslissing tot diens daadwerkelijke uitzetting dient te nemen alvorens hij op voet van artikel 63 van de Vw 2000 bevoegd is daartoe over te gaan, laat onverlet dat op de minister niettemin de verplichting rust om een vreemdeling tijdig en adequaat te informeren over het voornemen om diens uitzetting te effectueren, teneinde te voldoen aan het vereiste van een doeltreffend rechtsmiddel, als neergelegd in onder meer artikel 13 van het EVRM.

Tijdige en adequate informatievoorziening, als hiervoor bedoeld, impliceert in ieder geval dat de minister, indien hem bekend is dat een vreemdeling wordt bijgestaan door een gemachtigde, hij die gemachtigde op voet van artikel 2:1 van de Awb informeert over het voornemen om de uitzetting van de vreemdeling te effectueren, onder vermelding van de datum en het tijdstip ervan, en op zodanig moment dat niet alleen de gemachtigde voldoende gelegenheid heeft om desgewenst een verzoek om het treffen van een voorlopige voorziening in te stellen, maar ook de voorzitter voldoende gelegenheid heeft om dat verzoek op zorgvuldige wijze te beoordelen (zie ook de uitspraak van 22 november

2011 in zaak nr. 201112082/2/V2)(...) "